

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA
PUSIAU NUOTOLINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2023-05-23 Nr. TP-7

Vilnius

Posėdis įvyko 2023 m. gegužės 9 d. 13 val. pusiau nuotoliniu būdu.

Posėdžio pirmininkė Dalia Urbanavičienė.

Posėdžio sekretorė Audronė Daraškevičienė.

Dalyvavo: Etninės kultūros globos tarybos (toliau – EKGT, Taryba) pirmininkė doc. dr. Dalia Urbanavičienė, Tarybos nariai – doc. dr. Rimantas Astrauskas, Nijolė Balčiūnienė, Sandra Daugirdienė, Vilma Griškevičienė, Virginijus Jocys, Zigmas Kalesinskas, doc. Virginijus Kašinskas, Angelė Kavaliauskienė, dr. Lina Leparskienė, prof. dr. Lina Petrošienė, Jonas Rudzinskas, doc. dr. Dalia Senvaitytė, dr. Loreta Sungailienė, dr. Žilvytis Šaknys, Gita Šapranauskaitė, dr. Skaidrė Urbonienė, Jonas Vaiškūnas; EKGT administracijos darbuotojai – Dr. Audronė Daraškevičienė, Dr. Jolita Eidikonienė, Rimantė Galinienė, Gintaras Skamaročius, Valia Skrodenienė, Valdas Voveris, Asta Žernienė, Vilma Žukauskienė; svečias – Martynas Tininis (Lietuvos kultūros tarybos vyresnysis analitikas).

Kvorumas yra.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl EKGT įsitraukimo į Lietuvos diasporos politikos strateginių gairių „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. įgyvendinimo veikslų planą 2024-2026 m. (30 min.);
2. Dėl kultūros ir kitų specialistų (apimant pedagogus) kompetencijų tobulinimo etninės kultūros srityje gairių rengimo įgyvendinant KM patvirtinto Kultūros paveldo išsaugojimo politikos 2020-2024 metų veiksmų plano 1.3.6 priemonę (20 min.);
3. Dėl LKT pateiktų visuomenei duomenų apie augantį etninės kultūros projektų rėmimą (20 min.);
4. Dėl naujos kadencijos EKGT regioninių tarybų personalinės sudėties patvirtinimo (20 min.);
5. Dėl EKGT tinklalapyje skelbiamos informacijos apie Lietuvos etnografinių regionų žemėlapių papildymo (15 min.);
6. Kiti klausimai.

D. Urbanavičienė pasiūlė prie kitų klausimų aptarti raštą Lietuvos heraldikos komisijai, J. Vaiškūnas pasiūlė apsvarstyti klausimą dėl iniciatyvos rašyti moteriškas pavardes su galūne -a. Darbotvarkei pritarta bendru sutarimu.

1. SVARSTYTA. EKGK įsitraukimas į Lietuvos diasporos politikos strateginių gairių „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. įgyvendinimo veiksmų planą 2024-2026 m. (toliau – Planas).

D. Urbanavičienė informavo, kad dalyvaudama Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos posėdyje pasiūlė įtraukti į Planą kai kurias EKGK veiklas ir šiam siūlymui buvo pritarta. Veiklos jau aptartos su Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos Globalios Lietuvos departamento Diasporos politikos koordinavimo skyriaus vedėja Audrone Želniene, kuri davė tam tikrų patarimų. Vienas iš EKGK įsipareigojimų galėtų būti – 2024 metais atlikti Lietuvos diasporos apklausą etninės kultūros puoselėjimo klausimais ir parengti gautų rezultatų analizę. Šią apklausą būtų galima atlikti bendradarbiaujant su URM. Užsienio lietuvių reikalais EKGK administracijoje rūpinasi nauja darbuotoja Vilma Žukauskienė, o užsienio lietuvius etninėse žemėse globoja Nijolė Balčiūnienė.

Ž. Šaknys pasiūlė pagalbą sudarant tyrimo klausimyną.

L. Sungailienė pasiūlė bendradarbiauti su LNKC specialiste Jurga Gailiūte, kuri rūpinasi užsienio lietuvių reikalais.

V. Jocys pasiūlė atliekant tyrimus atidžiai atsirinkti bendruomenes – jos turi būti gyvybingos. Taip pat jis pasiūlė bendradarbiauti su Valstybine lietuvių kalbos komisija, įtraukiant su kalba susijusius klausimus.

D. Urbanavičienė informavo, kad URM pasiūlė ir kitą Plano priemonę EKGK – organizuoti nuotolinius seminarus užsienio lietuviams apie etninę kultūrą.

N. Balčiūnienė priminė, kad seminarus užsienio lietuviams organizuoja ir pati URM, taip pat ŠMSM. Galima bendradarbiauti.

G. Šapranauskaitė informavo, kad LLBM taip pat turi patirties organizuojant nuotolinius seminarus užsienio lietuviams. Yra parengta nuotolinių seminarų apie kalendorines šventes programa. Tačiau pasibaigus karantinui, pasaulio lietuviai jau pageidavo kontaktinių seminarų.

L. Sungailienė pastebėjo, kad LNKC yra organizavusi nuotolines kūrybines dirbtuves, kurios buvo itin paklausios tarp užsienio lietuvių. Daugiausi LNKC konsultuoja užsienio lietuvius kolektyvų veiklos ir tradicinių amatų, papročių pažinimo klausimais. LNKC turi daug ryšių ir kontaktų, tuo galima pasinaudoti. Ji pasiūlė suburti įvairių institucijų pajėgas.

N. Balčiūnienė pritrė, kad išties reikia visiems susitarti ir susiderinti, kad seminarų nebūtų per daug.

R. Astrauskas informavo, kad LMTA yra parengusi muzikinio kalendorinio folkloro kursą, į jį įsijungia ir užsienio lietuviai. Jis pasiūlė į darbo grupę.

V. Jocys priminė, kad vasarą Lietuvoje vyksta daug etnokultūrinių stovyklų, kuriose galėtų dalyvauti ir užsienio lietuviai.

D. Urbanavičienė pasiūlė šių stovyklų sąrašą perduoti URM, tačiau tai jau kitas dalykas nei seminarai.

Sutarta 2024-2026 m. numatyti po vieną seminarą kiekvienais metais, apjungiant įvairių institucijų pajėgas.

Kalbant apie trečią Plano priemonę, D. Urbanavičienė priminė, kad šiemet Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiadoje pirmą kartą dalyvavo užsienio lietuviai – mergaitė iš Punsko, kuri užėmė III vietą. Ji pasiūlė numatyti Plane užsienio lietuvių dalyvavimo Olimpiadoje plėtrą, apimant ir kitas šalis (pvz., Latviją).

Z. Kalesinskas pasiūlė užsienio lietuviams sudaryti kuo palankesnes sąlygas dalyvavimui Olimpiadoje: pvz., jei jie ir neturi tarmės, gal to iš jų ir nereikėtų reikalauti. Jiems galėtų būti sukurti netgi atskiri reikalavimai su įvairiomis išlygomis, kad tik juos pritraukti ir išlaikyti kuo daugiau.

N. Balčiūnienės nuomone, užsienio lietuviams Olimpiadoje galėtų būti įsteigta atskira nominacija.

D. Urbanavičienė pasiūlė šiuos klausimus aptarti atskirai Švietimo ir mokslo grupėje.

Sutarta Plane numatyti, kad kasmet 2024-2026 m. Olimpiadoje dalyvaus ne mažiau kaip 3 užsienio lietuviai.

NUTARTA. Lietuvos diasporos politikos strateginių gairių „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. įgyvendinimo veiksmų plane 2024-2026 m. numatyti EKG T išipareigojimą 2024 metais atlikti Lietuvos diasporos apklausą etninės kultūros puoselėjimo klausimais, bendradarbiaujant su įvairiomis institucijomis kasmet surengti po 1 seminarą ir pasirūpinti, kad Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiadoje kasmet dalyvautų ne mažiau 3 užsienio lietuvių atstovų.

2. SVARSTYTA. Kultūros ir kitų specialistų (apimant pedagogus) kompetencijų tobulinimo etninės kultūros srityje gairių (toliau – Gairės) rengimas įgyvendinant KM patvirtinto Kultūros paveldo išsaugojimo politikos 2020-2024 metų veiksmų plano 1.3.6 priemonę.

D. Urbanavičienė priminė, kad 2022 metų pabaigoje buvo pateiktas EKG T raštas ŠMSM dėl tarpinstitucinės darbo grupės Gairių rengimui sudarymo. ŠMSM siūlymui pritarė, tačiau tik dėl pedagogų kvalifikacijos tobulinimo, nes ŠMSM nuomone dėl kultūros specialistų kvalifikacijos tobulinimo turėtų rūpinti Kultūros ministerija (toliau – KM). D. Urbanavičienė pasiūlė EKG T vardu kreiptis į KM, kviečiant prisidėti prie tarpinstitucinės darbo grupės sudarymo.

V. Jocys pritarė, kad turėtų būti rengiamos vienos Gairės, apimančios ir kultūros, ir švietimo darbuotojų kompetencijos etninės kultūros srityje kėlimą. Tad verta kreiptis į KM.

L. Sungailienė atkreipė dėmesį, kad kultūros darbuotojų kompetencijų kėlimu užsiima ne viena institucija. Pvz., LNKC rūpinasi kultūros centrų darbuotojų profesinių kompetencijų kėlimu. Tikrai verta kreiptis į KM, kuri visą šį procesą koordinuoja. Būtent per KM galima išsiaiškinti, kokias problemas Gairėse būtų galima iškelti ir išspręsti. Ji taip pat pasiūlė nuo LNKC į darbo grupę pakviesti Vidą Šatkauskienę.

NUTARTA. Pakviesti Kultūros ministeriją prisidėti prie tarpinstitucinės darbo grupės, skirtos parengti Kultūros ir kitų specialistų (apimant pedagogus) kompetencijų tobulinimo etninės kultūros srityje gaires, sudarymo.

3. SVARSTYTA. LKT pateikti duomenys apie augantį etninės kultūros projektų rėmimą.

D. Urbanavičienė pakvietė LKT atstovą M. Tininį pristatyti tyrimo „Etninės kultūros finansavimas 2014-2022 m.“ išvadas.

M. Tininis informavo, kad tyrimas atliktas švenčiant LKT dešimtmetį, apimant kai kurių sričių (etninės kultūros, dailės, architektūros) finansavimo analizę. Išaiškėjo, kad labiausiai augo finansavimas architektūros ir etninės kultūros srityse, kai tuo tarpu, pavyzdžiui, dailės srityje finansavimas mažėjo. Nustatant projekto priskyrimą sričiai remtasi paraiškose naudojamų raktinių žodžių analize, laikantis prielaidos, kad paraiškų teikėjai savo sritį nurodo teisingai. Tai kiekybinis tyrimas, o giluminis kokybinis tyrimas atiktas nebuvo. Jis pripažino, kad šiuo atveju lieka nemažai netikslumų: pvz., respublikinis sutartinių festivalis „Sutarysma“ į etninės kultūros sritį nepateko, nes paraiškos teikėjai jį priskyrė kultūros paveldo, o ne etninės kultūros sričiai; taip pat etninės kultūros sričiai nepriskirta sutartinių šventė „Sutarjėla“, nes paraiškos teikėjai patys ją priskyrė muzikos sričiai.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad EK ir NKP programos kvota yra 350 000 eur, tačiau 2022 metais rašoma 259 000. Ji paklausė, kodėl rodomas sumažėjimas?

M. Tininis atsakė, kad buvo skaičiuota įvertinus faktinį finansavimą, o ne skirtą kvotą. Jis pažadėjo pasitikslinti (vėliau el. paštu M. Tininis parašė, kad įvyko klaida – EK ir NKP programai nepriskaičiuotos II etapo lėšos priskiriant jas kitoms programoms, tad 2022 m. EK ir NKP programai iš viso skirta 360 000 Eur, tačiau bendra per visas programas etninei kultūrai 2022 m. skirta nesiskiria).

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad 2014 metais visai nenurodytos per kitas programas gautos lėšos etninės kultūros projektams (nurodoma tik 41 tūkst. Eur suma stipendijoms), nors tuomet etninės kultūros festivaliams buvo skirtas didelis finansavimas per mėgėjų meno tęstinių renginių bei tarptautinių renginių strateginio finansavimo programas: pvz., vien festivaliui „Baltica“ buvo skirta

apie 58 tūkst. Eur (200 000 Eur), taip pat skirta lėšų festivaliui „Skamba skamba kankliai“ ir kt. Vadinasi, tais metais, nuo kurių pradėdama lyginti etninei kultūrai skiriamų lėšų kaitą, labai netiksliai nurodyta startinė pozicija, nes iš tiesų 2014 m. etninei kultūrai per kitas programas buvo skirtas nemažas finansavimas, bet jis neįtrauktas.

M. Tininis patvirtino, kad, pvz. festivalis „Mėnuo juodaragis“ tais metais etninei kultūrai nepriskirtas, nes paraiškos teikėjai paraišką pateikė į mėgėjų meno kategoriją. Jis pakartojo, kad tyrimas daromas remiantis paraiškos teikėjų naudojamais raktiniais žodžiais.

D. Urbanavičienė paklausė, nuo kelintų metų atsirado galimybė priskirti savo projektą „etninei kultūrai“ kitose srityse.

M. Tininis atsakė, kad dėl šio klausimo reikėtų kreiptis į kitų sričių kuratorius.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad nebeskirint finansavimo etninės kultūros festivaliams per strateginio tarptautinių renginių finansavimo programą, visi etnokultūriniai festivaliai iš jos „sušoko“ į EK ir NKP programą, neatsinešdami anksčiau turėtų lėšų. Svarbu ir tai, kad dabar jie jau yra „matomi“, kai anksčiau buvo „nematomi“. Todėl ir kyla abejonių, ar pagrįstai deklaruojamas lėšų etninei kultūrai augimas.

L. Sungailienės nuomone, būtų buvę logiška ir sąžininga 2014 metais skirtas lėšas strategiškai svarbiems etnokultūriniais renginiams priskaičiuoti. Tai reikėtų daryti ir ateityje, nors jų priskyrimas vienai ar kitai sričiai nuolat keičiasi. Apskritai, jeigu tyrimas remiasi tik pareiškėjų pasirinktais raktiniais žodžiais, jis nėra labai tikslus – jei tyrimo duomenis peržiūrėtų etninės kultūros srityje dirbantis žmogus, tyrimo rezultatai ko gero ženkliai pasikeistų.

M. Tininis pritarė pastabai. Jo nuomone, siekiant didesnio tikslumo reikėtų daryti kokybinį tyrimą, koks buvo atliktas nematerialaus kultūros paveldo srityje. Tačiau atlikti tokį tyrimą LKT neturi pajėgumų – čia reikėtų atidžiai išanalizuoti 55 000 paraiškų, užsakyti nepriklausomus tyrėjus. Tai milžiniškas darbas. NKP atveju tyrimą buvo užsakę KM kartu su LKT.

L. Sungailienė pastebėjo, kad ir EKGKGT ekspertai, ir LNKC specialistai NKP tyrimo apklausoje dalyvavo, ir dabar galėtų pagelbėti LKT, pvz. dėl strateginių renginių priskyrimo.

D. Urbanavičienės nuomone, EKGKGT galėtų pateikti siūlymą LKT dėl giluminio tyrimo atlikimo. Būtų galima apsiriboti trumpesniu laikotarpiu.

M. Tininio nuomone, dėl tokio tyrimo reikėtų tartis su KM, akcentuojant tokio tyrimo svarbą.

J. Vaiškūno nuomone, ateityje galima prašyti, kad pareiškėjai nurodytų, kiek procentų etninės kultūros yra jų teikiamame projekte.

V. Griškevičienės nuomone, vienareikšmiškai vertinti šio tyrimo negalima, nes etninės kultūros projektų yra ir kitose srityse ir dažnai pasitaiko tokių etninės kultūros sričiai teikiamų projektų, kuriuose etninė kultūra nebūtinai dominuoja. Jos nuomone, dabar pateikiamą statistiką kultūros lauko bendruomenė vertina labai dviprasmiškai: vieni nesupranta, kodėl teigiama, kad etninei kultūrai

skiriama vis daugiau lėšų, o kiti mano, kad jai skiriama permažai lėšų. Kokybinis tyrimas tikrai praverstų, siekiant esminių kokybinių šios srities finansavimo pokyčių.

V. Jocys pritarė, kad atlikto statistinio tyrimo paklaida yra gana didelė.

M. Tininis atsakė, kad visgi statistika nėra neteisinga. Jis pasidžiaugė, kad bendrame kontekste etninei kultūrai visgi skiriama tikrai daug dėmesio. Pavyzdžiui, dailės srityje net plika akimi matosi stagnacija.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad iš sovietmečio yra paveldėtas iškreiptas etninės kultūros suvokimas. Jis būdingas netgi pareiškėjams, kurie etninei kultūrai priskiria stilizuotus, autorinius kūrinius. Tad lieka klausukas, kiek iš tiesų yra etninės kultūros projektų.

N. Balčiūnienė pastebėjo, kad ne visi etninės kultūros projektai gali rasti kelius į kitas sritis. Ypač nukenčia tradicinės kalendorinės šventės, kurios negali būti jokioje kitoje srityje. Tai blogiausiai finansuojama sritis. Kalendorinės šventės nėra stilizuotos, sumodernintos, todėl negali patekti į jokias kitas sritis, išskyrus etninės kultūros programą. O joje atsidūrė didžiuliai festivaliai, tad tradicinėms šventėms vietos nebelieka. Regionuose galimybės gal šiek tiek didesnės, bet Vilniaus mieste tų galimybių beveik išvis nebėra. O juk tai pats etninės kultūros pamatas.

M. Tininio nuomone, dėl etninės kultūros sampratos - labai svarbu kelti suvokimą, kas yra etninė kultūra. Tai galima daryti ir regioninėse tarybose, ypač jeigu nepavyksta politiškai sureguliuoti susitarimų dėl finansavimo.

V. Griškevičienė pastebėjo, kad regioninių tarybų sprendimai dažnai yra priklausomos nuo LKT tarybos. Iš regionams, tai yra 10 Lietuvos apskričių, skiriamų 3 milijonų finansuoti turime bibliotekų, paveldo, bendruomenių, muziejų, kultūrinio turizmo ir kitas veiklas, tarpsritinius projektus. Negalima teigti, kad etninė kultūra dominuoja regionų projektuose.

M. Tininis pastebėjo, kad remiantis tyrimu, tolygios raidos programoje daugiausia finansuota etninės kultūros projektų.

V. Griškevičienė pastebėjo, kad daugelis iš jų yra tarpsritiniai.

D. Urbanavičienė teigė, kad nuo 2014 metų LKT fondas išaugo 5 mln. Tad nieko keisto, kad kažkiek išaugo ir etninės kultūros finansavimas, nes jis augo visose srityse. Norėtusi konteksto.

M. Tininis pastebėjo, kad dailės srityje finansavimas augo 7 proc., kai tuo tarpu etninės kultūros srityje – 37 proc.

D. Urbanavičienė atsakė, kad literatūros, muziejų, muzikos, tarpdisciplininio meno finansavimas augo žymiai stipriau.

M. Tininis teigė, kad tų sričių finansavimo kaitos netyrinėjo, tad viso vaizdo kol kas nėra, tačiau tyrimas tęsiamas ir rezultatai bus aiškūs po metų.

L. Sungailienė pasakė, kad jeigu dažnu atveju projektai yra tarpšritiniai ir etninė kultūra yra nurodoma tik kaip viena iš atstovaujau sričių, vadinasi, galima sakyti, kad auga ne tik etninės kultūros, bet tuo pačiu ir kitų sričių finansavimas.

M. Tininis atsakė, kad svarbiausia nusistatyti vienodą tyrimo standartą. Visos paraiškos turi būti vertinamos vienodai. O norint atlikti giluminį tyrimą, kur būtų atskirai nagrinėjama kiekviena paraiška, reikėtų plėsti LKT tyrimų skyrių tris kartus arba užsakyti atskirą tyrimą.

L. Sungailienė paklausė, o gal dailės srities finansavimas mažėja dėl to, kad galimai pačių veiklų tiesiog mažiau organizuojama, gal poreikis šios srities veikloms yra sumažėjęs? Kai tuo tarpu etninės kultūros finansavimo poreikis auga, nes tai tampa vis aktualesne sritimi ir įvairių veiklų vis gausėja (visi ieško savo tapatybės). Juolab, kad etninė kultūra apima ir tą pačią dailę ir kitas sritis.

D. Urbanavičienė pasiūlė kreiptis į KM ir LKT dėl kokybinio etninės kultūros projektų finansavimo tyrimo.

M. Tininis pasiūlė apimti laikotarpį nuo 2018 metų, kad būtų atspindėta situacija iki ir po regioninio modelio įtvirtinimo.

NUTARTA: Kreiptis į KM ir LKT dėl kokybinio etninės kultūros projektų finansavimo tyrimo.

4. SVARSTYTA. Naujos kadencijos EKG regioninių tarybų personalinės sudėties tvirtinimas.

J. Eidikonienė informavo, kad beveik visos institucijos atsiuntė raštus dėl delegatų į regionines tarybas narių. Trūksta tik 3 raštų dėl delegatų į Suvalkijos (Sūduvos tarybą): rašto neatsiuntė Kauno miesto savivaldybė (nors žodžiu jau nurodė atstovą, tačiau savivaldybės tarybos posėdis bus gegužės 23 dieną – po jo bus atsiųstas raštas), Vilkaviškio tautinio kostiumo amatų centras „Audimo artelė“ ir Vilkaviškio rajono Sūduvos kultūros centras-muziejus (jų norimą atstovą Andrių Milinkevičių jau yra deleguotas nuo Vilkaviškio rajono savivaldybės).

D. Urbanavičienė pasiūlė įtraukti Kauno miesto atstovą, o „Audimo artelė“ ir Sūduvos kultūros centrą-muziejų išbraukti iš deleguojančių institucijų sąrašo.

Z. Kalesinskas pasiūlė patvirtinti regioninių tarybų sudėtį, o „Audimo artelės“ ir Sūduvos kultūros centro-muziejaus klausimą pavesti išspręsti Sūduvos regioninei tarybai. Galbūt šios institucijos galėtų būti pakeistos kitomis.

D. Urbanavičienė pritarė.

G. Skamaročius informavo, kad „Audimo artelė“ neturi žmogaus, kuris norėtų užsiimti papildoma veikla, o Sūduvos kultūros centras-muziejus, kuriame dirba į Sūduvos regioninę tarybą deleguotas A. Milinkevičius, nenorėtų, kad nuo tiesioginių darbų atsitrauktų net du žmonės.

J. Eidikonienė informavo, kad Alytaus miesto savivaldybė ir Klaipėdos etnokultūros centras delegavo po du delegatus. Alytaus miesto savivaldybė – dėl atmintinų Dzūkijos (Dainavos) metų,

Klaipėdos etnocentras – dėl Klaipėdos krašto metų. Be to, Klaipėdos rajono savivaldybė vieną atstovą delegavo į Mažosios Lietuvos, kitą – į Žemaitijos regioninę tarybą, nes šioje savivaldybėje yra ir lietuvininkiškų, ir žemaitiškų seniūnijų.

NUTARTA:

1. Patvirtinti EKG T regioninių tarybų sudėtį (sąrašai pridedami);
2. Įpareigoti Suvalkijos (Sūduvos) regioninę tarybą nutarti dėl Vilkaviškio tautinio kostiumo amatų centro „Audimo artelė“ ir Vilkaviškio rajono Sūduvos kultūros centro-muziejaus atstovų dalyvavimo Suvalkijos (Sūduvos) regioninėje taryboje.

5. SVARSTYTA. EKG T tinklalapyje skelbiamos informacijos apie Lietuvos etnografinių regionų žemėlapių papildymas.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad dėl Lietuvos etnografinių regionų ribų užvirė didelės aistros kai kuriose vietovėse, ypač Šiauliuose, kurie pagal EKG T žemėlapi priskirti Žemaitijai. Ji pasiūlė EKG T svetainėje prie Lietuvos etnografinių regionų žemėlapio aprašymo labiau akcentuoti, kad regionų ribos yra sąlyginės, pateikiant ir 1994 m. etnologų sudarytą žemėlapi pagal materialinės kultūros duomenis, kuriame labiau išryškintas ribų sąlygiškumas. Ji taip pat pasiūlė žemėlapio aprašymą papildyti tarmių, architektūros, muzikavimo ir kt. etnografinius bruožus atspindinčiais žemėlapiais.

V. Jocys pasiūlė paaiškinimus parašyti, pridedant skiltį „Dažniausiai užduodami klausimai“. Vienas iš jų galėtų būti klausimas dėl Šiaulių, kuriame galėtų būti surašyti visi argumentai, kodėl Šiauliai priskirti Žemaitijai. Taip pat galėtų klausimai dėl Vilniaus krašto, Mažosios Lietuvos ir t.t.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad skyrius „Dažniausiai užduodami klausimai“ turėtų apskritai atsirasti svetainėje pagal valstybės institucijų svetainių reikalavimus. Šie klausimai tokiam skyriuje galėtų atsirasti.

R. Astrauskas pritarė pasiūlymams, pastebėdamas, kad svetainės turinys yra ne dokumentinio pobūdžio, tad nereikėtų dėl jo veltis į dideles diskusijas.

A. Kavaliauskienės nuomone, dideliame informacijos sraute tikrai yra sunku susigaudyti, tad tikrai būtų pravartu, jeigu vienoje vietoje būtų galima gauti visus atsakymus dėl žemėlapio. O ribų klausimas yra aktualus, nes jis siejasi su tapatybės klausimais. Šiauliuose buvo nusistovėjęs teiginys, kad Tilžės gatvė dalina miestą į žemaitišką ir aukštaitišką, dėl to ir iškilo diskusija po žemėlapio paviešinimo. Tikrai būtų neblogai, jei klausimas būtų plačiau išaiškintas.

NUTARTA. Papildyti Lietuvos etnografinių regionų žemėlapio paaiškinimus EKG T svetainėje papildančiais žemėlapiais.

6. SVARSTYTA. Raštas Lietuvos heraldikos komisijai.

D. Urbanavičienė informavo, kad artimiausiu metu vyks susitikimas su LHK dėl etnografinių regionų heraldikos kūrimo proceso. Ji parengė raštą, kuriame išdėstyta, kodėl EKGK ir regioninės tarybos negali būti etnografinio regiono heraldikos pareiškėjais (pridedama). EKGK konsultavęs teisininkas patarė raštą patrumpinti atsisakant priešpaskutinėje pastraipoje minimų platesnių problemų. Ji pakvietė pritarti rašto projektui.

V. Jocys pritarė, kad viena institucija negali primesti kitai kokių nors funkcijų. Jis pritarė ir tam, kad pareiškėjai gali būti įvairūs (Sūduvos atvejis negali būti laikomas vieninteliu sektinu).

J. Vaiškūnas pasidomėjo, kas galėtų būti pareiškėjais, jei negali būti EKGK.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad LHK patvirtintose taisyklėse nėra nurodyta, kas gali būti pareiškėjas. Matyt, galima interpretuoti, kad gali būti ir savivaldybės. D. Urbanavičienės nuomone, tobulas etnografinio regiono heraldikos kūrimo procesas yra toks, koks klostosi Mažojoje Lietuvoje – paraišką teikia visų regiono savivaldybių įgaliota savivaldybė, pritariant EKGK kaip ekspertinei institucijai. Parengtame rašte siūloma, kad šis modelis būtų įtvirtintas kaip bendras.

J. Vaiškūnas paklausė, kas tampa etnografinio regiono heraldikos savininku.

D. Urbanavičienė informavo, kad Herbų įstatyme nurodoma, kad etnografinio regiono heraldika – etnografinio regiono nematerialus turtas. EKGK konsultavęs teisininkas pastebėjo, kad šią nuostatą reikėtų taisyti, nes Lietuvos etnografiniai regionai nėra juridiniai asmenys.

Z. Kalesinskas pastebėjo, kad yra nelogiška, kad moka vienas, o sukurtą nematerialųjį turtą valdo kitas subjektas. Jei seniūnija užsako herbą, ji tampa jo valdytoja, tačiau etnografinio regiono atveju reikia tvarkyti teisinę bazę. Tai įstatymo pataisų klausimas, kurio negali išspręsti nei EKGK, nei LHK. Reikia siūlyti, kad būtų keičiamas Herbų įstatymas.

D. Urbanavičienė pasiūlė šią rekomendaciją pateikti Seimui. Geriausia būtų pateikti Mažosios Lietuvos draugų grupei, kuri labiausiai suinteresuota išspręsti šią problemą.

Z. Kalesinsko nuomone, galima kreiptis į bet kurį Seimo narį, pasikonsultavus su teisininkais dėl formuluočių.

V. Jocio nuomone, pokalbyje su LHK svarbu akcentuoti, kad pareiškėjai gali būti įvairūs – ne tik savivaldybės, bet ir visuomeninės organizacijos.

L. Sungailienės nuomone, pagrindinė problema, kad Herbų įstatyme nėra apibrėžta, kas gali būti pareiškėjas. Jei Herbų įstatyme tai būtų įvardyta, būtų viskas aišku. Tačiau klausimas, kas atstovauja regionus. Būtų logiška laikyti, kad atstovauja EKGK regioninės tarybos, nes būtent EKGK yra institucija, kuri rūpinasi etnografinių regionų reikalais.

V. Griškevičienė atsakė, kad esminis dalykas, jog nėra Herbų įstatyme aiškiai įvardinta, kas yra pareiškėjas ir kas juo gali būti. Įstatymas neįvardina, kad EKGK privalo rūpintis etnografinių regionų heraldika, o LHK viršijo savo funkcijas, nustatydamas Seimui pavaldžiai institucijai – EKGK-papildomas funkcijas. prievoles. Iki šiol etnografinio Mažosios Lietuvos regiono heraldikos kūrimu

rūpinosi Šilutės rajono savivaldybė ir ji negali būti proceso viduryje būti nušalinta. Heraldikos komisija darbą dėl etnografinio Mažosios Lietuvos regiono heraldikos pradėjo su regiono savivaldybių paskirta institucija. Mažosios Lietuvos bendruomenė yra pasiruošusi eiti į kompromisą – atsižvelgia į LHK pastabas dėl heraldikos. Mano nuomone, kad tai kas vyksta yra principo klausimas.

J. Vaiškūno nuomone, būtų visai neblogai, jei EKGTT ir jos padaliniai įstatymu būtų įpareigota imtis atsakomybės už etnografinių regionų heraldiką. Tada turėtų būti skirtos ir lėšos šio įpareigojimo įgyvendinimui. Tačiau mums reikia apsispręsti, ar mes šio įpareigojimo norime.

D. Urbanavičienė atsakė, jei mes nutrauksime jau nuo 2014 metų besitęsiantį procesą, kuriame Mažosios Lietuvos etnografinio regiono herbu rūpinasi šio regiono savivaldybės, prasidės naujas labai ilgas procesas. Tai truks dar 2–3 metus. O Mažosios Lietuvos herbas Prezidento nurodymu, turi būti sukurtas šiemet. Todėl verta laikytis ankstesnės tvarkos. Juo labiau, kad nėra jokio teisinio pagrindo keisti pareiškėją.

L. Sungailienė pastebėjo, kad pasitarime su LHK nori dalyvauti dar ir dėl to, kad pamatyti, kaip vyksta procesai, siekiant dialogo su suinteresuotomis pusėmis ir kaip procesą veikia teisės aktų nustatyti reglamentai bei taisyklės. LNKC yra gavęs informacijos apie LHK ketinimą rengti paraišką dėl heraldikos tradicijos Lietuvoje įtraukimo į Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą. Pasiūlymą aptars Sąvado komisija. Ji pati mano, kad dėl šio siūlymo iškils nemažai klausimų.

V. Jocio nuomone, bent jau Vyčio naudojimą tikrai verta pripažinti vertybe.

NUTARTA:

1. Raštą dėl etnografinių regionų heraldikos kūrimo proceso adresuotą Lietuvos heraldikos komisijai, pakoreguoti pagal išsakytas pastabas.

2. Pateikti siūlymą Seimui koreguoti Herbų įstatymą, koreguojant etnografinių regionų heraldikos priklausomybės apibrėžimą ir kt.

7. SVARSTYTA. Naujos iniciatyvos dėl moteriškų pavardžių.

J. Vaiškūnas pastebėjo, kad Seime yra registruotas siūlymas įteisinti ir tokias moteriškų pavardžių formas, kurios baigiasi „a“ arba „ia“ (pvz., Daukša, Stundžia). Jo nuomone, tai ne tik Valstybinės lietuvių kalbos komisijos, bet ir EKGTT klausimas. Čia svarbūs ne tik filologiniai argumentai, tai ir etnokultūrinės tradicijos klausimas. Tačiau, J. Vaiškūno nuomone, EKGTT raštą šiuo klausimu reikėtų siųsti tik tada, kai jis bus pradėtas svarstyti Seime.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad VLKK nepritaria siūlymui visiškai suvienodinti vyriškas ir moteriškas pavardes. Tad EKGTT galėtų tiesiog palaikyti VLKK, akcentuodama ne žodžio darybą, bet ir tradiciją.

J. Rudzinskas pritarė siūlymui.

- V. Jocio nuomone, klausimas yra vertas diskusijos.
- J. Rudzinsko nuomone, šiuo klausimu nereikėtų tempti laiko.
- J. Vaiškūnas pažadėjo parengti rašto projektą ir atsiųsti jį derinimui el. paštu.
- D. Senvaitytė komentaru skirtyje parašė, kad tradicijos kinta, o galūnės „-ienė“ vartojimas yra lenkiška tradicija, tik vėliau sulietuvėjusi.

NUTARTA. Parengti rašto projektą dėl moterų pavardžių rašymo pagal išsakytas pastabas; jį suderinti el. paštu.

Posėdžio pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

Posėdžio sekretorė

Audronė Daraškevičienė